DOI: 10.32844/2222-5374-2020-103-1.11

УДК: 342.9:351.74

Баськов В. В.,

*викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки*

Одеського державного університету внутрішніх справ

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ПРИПИНЕННЯ ГРУПОВИХ
ПОРУШЕНЬ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ
ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ
МАСОВИХ ЗАВОРУШЕННЯХ В УМОВАХ МІСТА**

У даній науковій статті проаналізовано нормативно-правові засади застосування спеціальних засобів поліцейськими в Україні під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста. Визначено та проаналізовано різновиди спеціальних засобів, які поліцейські уповноважені застосувати для виконання своїх службових обов'язків, зокрема, під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста. Акцентовано увагу на таких спеціальних засобах, як: гумові та пластикові кийки; електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії; засоби обмеження рухомості; засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; засоби примусової зупинки транспорту; пристрої, гранати та боеприпаси світлозвукової дії; засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами; водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби, оскільки застосування саме цих спеціальних засобів найчастіше має місце під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях, саме в умовах міста. Визначено та обґрунтовано перелік спеціальних засобів, застосування яких є найбільш доречним та ефективним відповідно до вимог чинного законодавства, під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях в урахуванням умов певного міста. Зроблено висновок, що під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста, методи переконання, превенції та запобігання, а також методи примусу у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, повинні не протиставлятися одне одному, а мають носити взаємодоповнюючий характер.

Ключові слова: Національна поліція України, умови міста, публічний порядок, публічна безпека, групові порушення, масові заворушення, спеціальні засоби, кайданки, гумові та пластикові кийки, водомети, поліцейські заходи примусу.

В данной научной статье проанализированы нормативно-правовые основы применения специальных средств полицейскими в Украине во время прекращения групповых нарушений публичной безопасности и порядка, а также при массовых беспорядках в условиях города. Определены и проанализированы разновидности специальных средств, которые полицейские уполномочены применить для выполнения своих служебных обязанностей, в частности, во время прекращения групповых нарушений публичной безопасности и порядка, а также при массовых беспорядках в условиях города. Акцентируется внимание на таких специальных средствах, как: резиновые и пластиковые дубинки; электрошоковые устройства контактного и контактно-дистанционного действия; средства ограничения подвижности; средства, оснащенные веществами слезоточивого и раздражающего действия; средства принудительной остановки транспорта; устройства, гранаты и боеприпасы светозвукового действия; средства, оснащенные безопасными дымообразующими препаратами; водометы, бронемашины и другие специальные транспортные средства, поскольку применение именно этих специальных средств чаще всего имеет место при пресечении групповых нарушений публичной безопасности и порядка подразделениями Национальной полиции Украины при массовых беспорядках, именно в условиях города. Определен и обоснован перечень специальных средств, применение которых является наиболее уместным и эффективным соответствии с требованиями действующего законодательства, при прекращении групповых нарушений публичной безопасности и порядка подразделениями Национальной полиции Украины при массовых беспорядках с учетом условий определенного города. Сделан вывод, что во время прекращения групповых нарушений публичной безопасности и порядка, а также при массовых беспорядках в условиях города, методы убеждения, превенции и предотвращения, а также методы принуждения в сфере обеспечения общественной безопасности и порядка, не должны быть противопоставлены друг другу, а должны носить взаимодополняющий характер.

Ключевые слова: Национальная полиция Украины, условия города, публичный порядок, публичная безопасность, групповые нарушения, массовые беспорядки, специальные средства, наручники, резиновые и пластиковые дубинки, водометы, полицейские меры принуждения.

Актуальність теми. Однією з ключових засад побудови соціальної, демократичної, правової держави, встановлених Конституцією України, є право громадян на мирні зібрання. Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку – з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей» [1].

Найчастіше мирні зібрання реалізуються у формі масових заходів. Відповідно в умовах побудови демократичної держави, що знаходиться в процесі Євроінтеграції, для результативного проведення мирних зібрань у формі масових заходів є забезпечення належної публічної безпеки та порядку, особливо в умовах міста, де, як показує практика, іноді страждають правослухняні громадяни, а також наноситься шкода державній, комунальній або приватній власності, правам та інтересам інших суб'єктів. У зв'язку з цим виникає необхідність щодо забезпечення публічного порядку та безпеки комплексом взаємопов'язаних заходів правоохоронних органів, основним з яких є Національна поліція України.

Згідно з чинним законодавством поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може застосовувати поліцейські засоби, визначені виключно ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію», одними з яких є спеціальні засоби (ст. 42, 45) [2]. Нерідко, забезпечення публічного порядку та безпеки поліцейськими в умовах міста пов'язано із реальною загрозою життю і здоров'ю як поліцейських, так і учасників мирних зібрань. З метою запобігання такої небезпеки, а також уникнення поранень, як з боку поліцейських, так і з боку громадян у більшості випадків стає можливим виключно за умови належного використання спеціальних засобів. У зв'язку із цим чинне законодавство визначає ряд нормативно-правових актів, які забезпечують безпеку поліцейських та громадянам, при цьому надають поліцейським можливість швидко та ефективно припиняти масові заворушення та чинити активний опір правопорушникам публічного порядку, застосовуючи до них, виключно передбачені законом заходи впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі проблемні аспекти щодо правових засад застосування спеціальних засобів під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України, а також при масових заворушеннях були розглянуті такими ученими як О.М. Бандурка, Ю.В. Баулін, Д.М. Бахрах, В.В. Богучарський, К.О. Гориславський, А.В. Долинний, І.Г. Кириченко, О.П. Ковтуненко, А.В. Корнієць, Т.П. Мінка, В.І. Слюсар, М.П. Федоров, О.С. Фролов, С.Д. Черкашин, Л.Г. Чистоклетов та іншими. Однак більшість їх наукових праць, були присвячені застосуванню вогнепальної зброї поліцейськими, зокрема, під час охорони публічного порядку. Відповідно недостатньо уваги було зосереджено на дослідженні питання про застосування, окрім вогнепальної зброї, інших спеціальних засобів підрозділами Національної поліції України за вказаних обставин, саме в умовах певного міста. З огляду на складність досліджуваної проблеми варто зауважити, що вона залишається досить актуальною.

Метою статті є аналіз нормативно-правових засад застосування спеціальних засобів поліцейськими в Україні під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста та винесення пропозицій з їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. В результаті реформування правоохоронних органів і, зокрема, поліції, у чинному законодавстві України з'явилися нові нормативно-правові акти, які регламентують

діяльність поліції щодо застосування спеціальних засобів під час охорони публічного порядку. Так положеннями ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію» визначено спеціальні засоби, як сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин [2]. Крім того, у цій статті визначено перелік зазначених спеціальних засобів, а у ст. 45 цього ж Закону передбачено порядок їх застосування.

Так, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський для виконання своїх службових обов'язків має право застосовувати такі спеціальні засоби: гумові та пластикові кийки; електрошокові пристрої контактної та контактано-дистанційної дії; засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо); засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; засоби примусової зупинки транспорту; спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби; службові собаки та службові коні; пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії; засоби акустичного та мікрохвильового впливу; пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень; пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії; засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами; водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби [2]. У межах даної наукової роботи вважаємо за необхідне розглянути більш детально тільки ті спеціальні засоби, застосування яких найчастіше має місце під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях, саме в умовах міста та визначити, застосування яких є найбільш доречним та ефективним.

Так поліцейський має право застосовувати спеціальні засоби, визначені чинним законодавством, під час виконання ним функціональних обов'язків для забезпечення публічного порядку та безпеки, у тому числі в умовах міста. Водночас поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби, за умови, що він пройшов відповідну спеціальну підготовку під час проходження ним курсів первинної підготовки та підвищення кваліфікації. Крім того, для застосування спеціальних заходів, поліцейський зобов'язаний знати порядок застосування кожного із спеціальних засобів, обмеження їх застосування, правила дотримання особистої безпеки під час їх застосування та основи невідкладної допомоги [3, с. 216-217]. Порядок застосування кожного окремого спеціального засобу визначено у ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію».

Слід відзначити, що досить розповсюдженим є застосування під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку

підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях в умовах міста кайданок та інших засобів обмеження рухомості. Щодо застосування зазначених спеціальних засобів існують чіткі правила, яких мають дотримуватися поліцейські під час їх застосування. Згідно з чинним законодавством кайданки надягаються на кисті рук попереду тулуба або за спиною так, щоб вони не задавали болю затриманій особі. У випадку їх застосування поліцейським заборонено здійснювати такі дії більш ніж дві години без перерви або, хоча б, без послаблення даного засобу.

Застосування даного спеціального засобу має значення як міра, яка не дозволяє особам, що порушували публічний порядок та безпеку в умовах міста, втекти та уникнути відповідальності. Також кайданки допомагають поліцейським в процесі припинення групових порушень публічної безпеки та порядку затримати винних осіб та конвоювати їх до автотранспортного засобу або до відділу поліції, при цьому вони не дають можливість затриманій особі продовжувати нести загрозу для оточуючих, що є надзвичайно важливим в умовах міста при постійному скупченні людей, особливо під час проведення масових заходів.

Важливим є також використання поліцейським під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку при масових заворушеннях в умовах міста гумових та пластикових кийок. Так, кийки застосовуються для відбиття нападу на осіб або об'єкти, що перебувають під охороною та затримання осіб, які вчинили різного роду правопорушення та чинять опір і непокору законним вимогам поліцейських. До вказаного слід додати, що даний вид спеціальних засобів часто застосовується поліцейськими безпосередньо для припинення групових порушень публічного порядку та безпеки чи під час масових заворушень в міській місцевості. При застосуванні даного спеціального засобу поліцейським потрібно пам'ятати, що гумовими або пластиковими кийками заборонено наносити удари по голові, шиї, ключицям, статевим органам, попереку та по животу [2] з метою уникнення нанесення каліцтва затриманим особам. Водночас, не зважаючи на те, що застосування поліцейськими кийків є досить дієвим засобом впливу на правопорушника, але їх застосування несе в собі чимало обмежень та непередбачуваних наслідків, оскільки під час нанесення ударів кийками навіть по дозволених частинах тіла не має ніякої гарантії, що особа не зробить такий рух, через який удар кийком в кінцевому результаті припаде на заборонену частину тіла і травмує затриману особу.

Поряд із вищезазначеними спеціальними засобами під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста поліцейські уповноважені використовувати засоби, спорядженні речовинами сльозогінної та дратівливої дії. Так, наказ МВС України від 18.10.2018 року № 847 передбачає, що такими спеціальними засобами є «Терен-6», «Терен-7», «Терен-7М». У даному підзаконному нормативно-правовому акті визначено, що загалом такий спеціальний засіб застосовується з метою тимчасового ураження правопорушника (групи правопорушників), пригнічення чи обмеження їх волі за допомогою впливу діючої речовини на слизові оболонки та органи дихання [4].

Даний спеціальний засіб застосовується у випадках нападу на поліцейських або інших осіб, а також у випадку нападу на об'єкти, які знаходяться під охороною. Засоби, спорядженні речовинами сльозогінної та дратівливої дії також призначені безпосередньо для виконання обов'язків поліцейських з охорони публічного порядку та безпеки під час масових заворушень [2].

Чинне законодавство визначає, що засоби сльозогінної та дратівливої дії можуть використовуватися поліцейськими як під час проведення поліцейських операцій на відкритій місцевості, так і в закритих приміщеннях. При застосуванні даного спеціального засобу поліцейським важливо пам'ятати деякі заборони, які набувають особливого значення, коли відбувається припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях в умовах міста. Так, зокрема, засобами, спорядженими речовинами сльозогінної та дратівливої дії заборонено здійснювати прицільну стрільбу по людях, а також заборонено розкидати та відстрілювати гранати безпосередньо у натовп, повторно застосовувати такий засіб в межах тієї зони, яка вже уражена цими речовинами та на відстані менше за 2 метри до осіб, на яких спрямоване застосування зазначеного спеціального засобу.

Окрім цього, для власної безпеки та безпеки оточуючих поліцейським заборонено: застосовувати даний засіб, якщо він має пошкодження на корпусі або якщо порушена цілісність запобіжно-пускового пристрою; тримати його у руці після приведення в дію з відпущеним важелем; розбирати спеціальний засіб; навмисно пошкоджувати та використовувати не за його безпосереднім призначенням [4].

У свою чергу, засоби примусової зупинки транспорту також часто використовуються поліцейськими під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України при масових заворушеннях в умовах міста, оскільки правопорушники доволі часто використовують транспортні засоби з метою порушення публічного порядку. В умовах міста цей спеціальний засіб застосовуються поліцейськими для примусової зупинки транспортних засобів у випадках, якщо їх водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та якщо водій не виконує вимоги поліцейського щодо зупинки транспортного засобу. Даний спеціальний засіб може використовуватися поліцією, якщо особи своїми діями порушають публічний порядок, використовуючи для цього транспортний засіб або, якщо при спробі затримання порушників публічного порядку, останні намагаються втекти із застосуванням транспортного засобу.

Зазначений спеціальний засіб заборонений у використанні для зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів та транспортних засобів, які перевозять пасажирів. Також заборонено застосовувати такі засоби на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях [2]. В умовах міста дані обмеження стосуються здебільшого ділянок з обмеженою оглядовістю та залізничних переїздів, якщо вони є в наявності.

На особливу увагу у контексті нашого дослідження заслуговує аналіз використання поліцейськими під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста таких спеціальних засобів, як пристрої, гранати та боеприпаси світлозвучової дії, засоби акустичного та мікрохвильового впливу.

Чинне законодавство визначає, що цей поліцейський захід примусу може застосовуватися у разі нападу на людей, у тому числі на поліцейських, та на охоронювані об'єкти, а також у разі звільнення осіб, яких було незаконно позбавлено волі. Поряд із цим важливо звернути увагу, що законодавець надає змогу поліцейським застосовувати зазначений спеціальний засіб у разі збройного опору поліцейським та з метою примушенню осіб залишити будь-яку територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), де перебуває така особа [2].

На нашу думку, застосування саме цього засобу є найбільш оптимальним та більш менш безпечним для припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста. Це обумовлюється тим, що часто для припинення конфлікту, який створює натовп в умовах міста, достатньо примусити їх залишити місце події, особливо, коли саме місце події є першопричиною масового заворушення. Водночас використання поліцейськими пристроїв, гранат та боеприпасів світлозвучової дії, а також засобів акустичного та мікрохвильового впливу під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста надасть значні переваги підрозділам Національної поліції України діяти в умовах пріоритетного становища та виконати поставлені перед ними завдання у короткий строк.

Проте у сучасній науці є і протилежна думка стосовно деяких складових цього спеціального засобу. Так деякі учені вважають недоцільним застосування засобів акустичного впливу проти населення через його достатньо великий рівень шкідливого впливу на психіку людини та на організм в цілому [5, с. 134; 6, с. 77]. Вважаємо, що у зв'язку з цим існує необхідність у розробленні тактичних схем застосування таких спеціальних засобів у ході припинення масових заворушень (групових порушень публічного порядку) залежно від наявних метеорологічних умов та умов тактичної обстановки у конкретному місті, де проводиться відповідна спеціальна операція. Отже, застосування засобів акустичного впливу доцільно використовувати у випадках значної переваги зі сторони правопорушників та їх високого рівня агресії, тобто тоді, коли шкідливий вплив на здоров'я людини є виправданий обсягом відвернутої шкоди.

Наступний вид спеціальних засобів, який передбачений чинним законодавством і використовується поліцейськими під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста – це водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

Даний вид спеціальних засобів має досить велике коло призначення, він може застосовуватися і для відбиття нападу на осіб або поліцейського, охоронювані об'єкти, і для затримання озброєних осіб, стосовно яких є підозра про вчинення ними кримінальних правопорушень, і для при-

мусової зупинки транспортних засобів, водії яких не виконали законної вимоги поліцейського про зупинку, і для відбиття озброєного групового нападу.

Для використання цього спеціального засобу не має великого кола заборон, окрім заборони застосування водометів при температурі повітря нижчій за 10°C тепла. Цей спеціальний засіб є достатньо дієвим при масових заворушеннях та групових порушеннях публічного порядку в умовах міста і має свої переваги, зокрема порівняно із застосуванням засобів акустичного впливу являється менш шкідливим. Водночас даний засіб має великий психічний вплив на натовп людей, як своєю наявністю, так і можливістю його застосування, а також безпосереднім застосуванням. Вважаємо, що водомет є досить гуманним засобом впливу, оскільки його застосування не тягне за собою тяжких тілесних ушкоджень та не впливає на випадкових громадян в умовах міста.

Однак застосування даного спеціального засобу має недолік, який полягає у тому, що поліцейським треба бути готовими до короточасності результату впливу водомету на натовп, оскільки через великий тиск води її запас швидко закінчується, що унеможлиблює його подальше швидке відновлення та продовження застосування. Відповідно для його застосування потрібно мати досить великі запаси води, а в умовах міста, де зазвичай передбачено щільність забудови та непростий доступ до мереж подачі води, ускладнюються застосування цього спеціального засобу.

Згідно з чинним законодавством засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами також застосовуються для звільнення осіб, яких незаконно позбавлено волі, маскування дій поліцейських, які направлені на затримання осіб, які чинять збройний опір та для того, щоб примусити правопорушників залишити територію, на якій вони перебувають. Як вже було нами вище зазначено, залишення місця події в деяких випадках є основоположним засобом припинення або зниження інтенсивності масових заворушень, але застосування саме засобів, споряджених безпечними димоутворювальними препаратами в умовах міста ускладнюються можливістю знаходження у місцях події випадкових людей та близьке розташування проїзних частин, де щільний дим може призвести до дорожньо-транспортних пригод.

До проведеного аналізу спеціальних засобів, які можуть застосовувати поліцейські під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях в умовах міста слід додати, що методи переконання, превенції та запобігання, а також методи примусу у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів не протиставляються одне одному, а мають бути взаємодоповнюючими. Цілком очевидно, що в сучасних умовах демократизації та гуманізації суспільно правових відносин пріоритетними є методи переконання, превентивні методи, на відміну від методів примусу, і саме вони переважно застосовуються під час проведення масових заходів в «звичайному» режимі [7, с. 99]. Проте, у випадку виникнення надзвичайних ситуацій антропогенного чи техногенного походження, масових заворушень, при проявах екстремізму, тероризму, тощо, вважаємо ефективними методами є саме методи примусу.

Висновки. Таким чином, нормами чинного законодавства передбачено правові засади, які визначають розгорнутий перелік спеціальних засобів, що можуть застосовувати поліцейські для виконання своєї професійної діяльності щодо забезпечення публічного порядку та безпеки. Різноманітність та уособлений характер кожного спеціального засобу надають можливість поліцейським обирати, який саме засіб застосувати в кожній окремій ситуації під час припинення групових порушень публічної безпеки та порядку, а також при масових заворушеннях з урахуванням умов конкретного міста, кількості правопорушників, настрою натовпу та кількості випадкового населення, яке може знаходитися у місцях події. Водночас під час вибору спеціальних засобів поліцейські зобов'язані надавати перевагу тим засобам, які дають можливість запобігти травмуванню та загибелі людей, забезпечують активний вплив практично на всю масу правопорушників у натовпі, таким чином спрямовуючи його рух згідно із замислом спеціальної операції, яка проводиться в умовах певного міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національну поліцію: Закон від 02.07.2015. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
4. Про затвердження Правил зберігання, носіння та застосування спеціальних засобів «Терен-6», «Терен-7» і «Терен-7М»: наказ МВС України від 18.10.2018. №847. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1508-18#Text> (дата звернення 10.10.2020).
5. С.Д. Черкашин. Аналіз впливових властивостей різних видів спеціальних засобів, що зумовлюють доцільність їх застосування під час припинення масових заворушень. Честь і закон. №2/2011. С. 131-136.
6. Зброя на нетрадиційних принципах дії (стан, тенденції, принцип дії та захист від неї): моногр. / О.П. Ковтуненко, В.В. Богучарський, В.І. Слюсар, П.М. Федоров. Полтава: Вид-во ПВІЗ, 2006. 193 с.
7. Долинний А. В. Адміністративно-правове забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів: дис... канд. юрид. наук. 12.00. 07. Харків, 2017. 207 с.

V. Baskov

REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE USE OF SPECIAL MEANS IN THE CESSATION OF GROUP VIOLATIONS OF PUBLIC SECURITY AND ORDER BY UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE DURING RIOTS IN THE CITY

This scientific article analyzes the regulatory framework for the use of special means by the police in Ukraine during the termination of group violations of public

security and order, as well as during mass riots in the city. The types of special means that police officers are authorized to use to carry out their official duties, in particular, during the cessation of group violations of public security and order, as well as during mass riots in the city, have been identified and analyzed. Attention is focused on such special means as: rubber and plastic batons; electroshock devices of contact and contact-remote action; means of limiting mobility; means equipped with lacrimal and irritating substances; means of forced stopping of transport; devices, grenades and ammunition of light and sound action; means equipped with safe smoke-generating drugs; water cannons, armored vehicles and other special vehicles, since the use of these special means most often occurs in the suppression of group violations of public security and order by units of the National Police of Ukraine during mass riots, precisely in the city. A list of special means has been determined and substantiated, the use of which is the most appropriate and effective in accordance with the requirements of the current legislation, upon termination of group violations of public security and order by units of the National Police of Ukraine during mass riots, taking into account the conditions of a certain city. It is concluded that during the cessation of group violations of public security and order, as well as during mass riots in the city, the methods of persuasion, prevention and prevention, as well as methods of coercion in the field of ensuring public safety and order, should not be opposed to each other, but should be complementary.

Keywords: *National police of Ukraine, city conditions, public order, public safety, group violations, riots, special means, handcuffs, rubber and plastic batons, water cannons, police coercive measures.*